

Czym jest kostka narracyjna?

Kostka narracyjna to muzealne edukacyjne narzędzie stworzone do szkolenia wolontariuszy w budowaniu opowieści o obiektach i tworzeniu angażującego, unikalnego przekazu.

Są dwie kostki: **Kostka Zmysłów**, która wspiera proces doświadczania obiektu poprzez zmysły, oraz **Kostka Myśli** – zaprojektowana, by zachęcić do refleksji i myślenia krytycznego.

Kostki narracyjne umożliwiają zadawanie pytań dotyczących obiektu i spojrzenia na niego w nowy sposób, zachęcając do wspólnego uczenia się i dyskusji. Narzędzie może być wykorzystywane w pracy z początkującymi i zaawansowanymi opowiadaczami. Kostki narracyjne są uniwersalnym rozwiązaniem do stosowania w edukacji dorosłych oraz uczeniu pozaformalnym.

Kostki narracyjne są efektem projektu „Museum of Communities” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej programu Erasmus+ .

MUSEUM OF COMMUNITIES

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Jak używać kostki narracyjnej?

Pamiętaj

- Przed użyciem kostek wyjaśnij ideę kostki narracyjnej oraz zapewnij wolontariuszom podstawowe informacje o wybranych obiektach.
- Upewnij się, że obiekt jest dobrze widoczny dla wszystkich.
- Zapewnij bezpieczną przestrzeń do tego, by każdy mógł dzielić się swoimi myślami i odczuciami.
- Podaj nazwę projektu, w ramach którego powstały kostki narracyjne, i zaznacz źródło finansowania: EU Program Erasmus+.

Instrukcje

1. Pozwól wolontariuszce/owi rzucić kostką przed obiektem. (Rekomendujemy rozpoczęcie pracy z Kostką Zmysłów). Odczytaj symbol lub pytanie z kostki.
2. Pozwól wolontariuszce/owi odpowiedzieć na pytanie lub odnieść się do znaku. Możesz zadawać dodatkowe pytania związane z tematem, by nakierować wolontariuszkę/a. (Przykładowe pytania znajdziesz poniżej).
3. Staraj się połączyć oryginalne, nawet niekonwencjonalne pomysły z tym, co wiesz o obiekcie.
4. Istotne jest, by pracując z kostką zmysłów, nie poprawiać wolontariuszy – nie ma tu dobrych lub złych odpowiedzi. Warto ośmielić wolontariuszy/ki do proponowania własnych pomysłów. Rolą osoby szkolącej jest skupienie uwagi wolontariuszek/y na informacjach popartych wiedzą.

5. Kontynuuj rzucanie kostką, dopóki stwierdzisz, że opowieść o obiekcie zostanie zakończona.

Przykładowe pytania

Kostka Zmysłów

Wzrok

- Spójrz na obiekt, co widzisz?
- Przyjrzyj się kolorystyce/rozmiarowi/materiałowi/kształtowi/detalom/stanowi zachowania obiektu. (Czy jest zniszczony? Czy jest podarty? Może wygląda jak nowy?)
- Czy widzisz coś nietypowego?
- Co jest w nim najbardziej interesujące, przyciągające uwagę?

Wskazówka: Zachęć wolontariuszki/y do spojrzenia na obiekt z różnych perspektyw (blisko/z oddalenia/z wysoka/od dołu/z prawej/z lewej strony/od tyłu itd.)

Słuch

- Jaki dźwięk wydaje obiekt? Jaki dźwięk mógł wydawać? (Jeśli można by go dotknąć, jeśli upadłby na podłogę itp.)
- Czy możesz wyobrazić sobie jakiś dźwięk związany z obiektem? (Np. krzyk osoby sportretowanej na obrazie, wypowiadający się posąg, czajnik w trakcie gotowania, dźwięki otaczające obiekt – jak np. ludzie rozmawiający podczas picia z porcelanowej filiżanki)
- Jakie dźwięki towarzyszyły jego powstaniu?

Zapach

- Czy obiekt pachnie? Jeśli tak, to jak?
- Czy możesz sobie wyobrazić, jak pachniał w przeszłości?
- Jakie zapachy kiedyś towarzyszyły temu przedmiotowi? (Np. zapach perfum w pałacu lub przykry zapach brudnych ulic)
- Czy możesz sobie wyobrazić jakiś zapach związany z przedmiotem? (Jak zwierzęta, kwiaty, jedzenie czy inna rzecz wyobrażona na obrazie lub rzeźbie mogły pachnieć?)

Dotyk

- Czy możesz dotknąć obiektu?
- Wyobraź sobie, że dotykasz przedmiotu, jakie to może być uczucie? Opisz jego fakturę. Jakie wrażenia dotykowe powoduje? (Czy jest ostry, miękki, ciepły, zimny itp.?)

Smak

- Wyobraź sobie, jak obiekt może smakować? (Czy jest ciepły/zimny?)
- Czy jest związany z jakimś smakiem? (Np. filiżanka może być wypełniona czekoladą/herbatą/kawą)

Szósty zmysł – obiekt w przestrzeni

- Jaka jest zależność między obiektem a otaczającą go przestrzenią?
- Gdzie się znajduje? Czy pasuje do swojego otoczenia?

- Czy obiekty otaczające przedmiot lub pomieszczenie, w którym się znajduje, dają nam dodatkowe informacje o nim?
- Jak odbierasz obiekt? (Np. czy jest za duży lub za mały jak na to pomieszczenie?)
- Czy obiekt wpływa na twój nastrój lub zachowanie?

Kostka Myśli

Gdzie?

- Gdzie obiekt powstał?
- Skąd pochodzi obiekt?
- Gdzie był usytuowany?
- Pomyśl o obecnym miejscu obiektu – czy powinien być w muzeum? Czy przynależy do innego miejsca?

Kiedy?

- Kiedy powstał?
- Czy był zniszczony/odnowiony? Jeśli tak, to kiedy?
- Kiedy znalazł się w muzeum?
- Czy możesz wskazać jakiś ważny moment w historii tego obiektu? Kiedy jego historia/funkcja się zmieniła?

Dlaczego?

- Dlaczego powstał?
- Dlaczego znajduje się tutaj?
- Dlaczego został wybrany na wystawę? Dlaczego jest ważny?
- Dlaczego te detale zostały wybrane przez artystę/kę?
- Dlaczego przetrwał do dziś?
- Dlaczego jest dzisiaj istotny?

Kto?

- Kto stworzył ten obiekt?
- Kto był jego właścicielem/ką lub nabywcą/czynią?
- Kto używał tego przedmiotu?
- Kto mógł go widzieć/używać/doświadczać?
- Kogo przedstawia obiekt?
- Kto zakupił go do muzeum?

Jak?

- Jak został wykonany?
- Jak był używany?
- Jak trafił do muzeum?
- Jak jest zaprezentowany?

Most

- Co łączy Cię z obiektem? (Np. twoje wspomnienia, doświadczenia, o czym obiekt Ci przypomina itp.)
- Co łączy obiekt z ludźmi, którzy go stworzyli? Co łączy go z współczesnymi ludźmi?

Wskazówka: Budowanie mostu może rozpocząć szerszą dyskusję. Wolontariusz/ka ma szansę na refleksję i dyskusję o łączeniu przeszłości z teraźniejszością. (Np. jaka była dawniej sytuacja/jaka jest dziś? Jaka jest/była kondycja społeczeństwa? Jak zmieniło się postrzeganie wybranych kwestii?).

Wskazówki

Jest wiele sposobów wykorzystania kostek narracyjnych. Eksperymentuj, używaj ich w różnej kolejności lub obu jednocześnie. Jeśli użyjesz na raz Kostki Zmysłów i Kostki Myśli i wyrzucisz „jak” oraz symbol słuchu, możesz połączyć te dwa pojęcia. W ten sposób możesz odkryć więcej zagadnień związanych z obiektem, które pozwolą na stawianie hipotez i szersze opisanie kontekstu.

Nie trzeba odpowiadać na wszystkie pytania z kostek. Niektóre mogą okazać się nieadekwatne do wybranego przedmiotu, odpowiedzi na inne – paść wcześniej. Możesz też samodzielnie interpretować pytania z kostek.

Mamy nadzieję, że kostki narracyjne będą pomocne podczas szkolenia wolontariuszy/ek w tworzeniu angażujących historii i zachęcą do dyskusowania o obiektach dziedzictwa – także bez eksperckiej wiedzy. Życzymy dobrej zabawy w odkrywaniu ich potencjału!

Kostki narracyjne są łatwe do wykonania. Możesz je zrobić, drukując załączone wzory (dla lepszej trwałości zalecamy użycie grubszego papieru). Następnie wytnij wzór zgodnie z zaznaczonymi liniami i sklej w oznaczonych miejscach.

Życzymy fascynującej pracy z kostkami!

Prawa autorskie

Kostki narracyjne są efektem projektu „Museum of Communities” dofinansowanego ze środków programu UE Erasmus+. Stworzyły je ekspertki z Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Stazione Utopia i Gödöllői Királyi Kastély. Autorki: Marta Baglivo, Chiara Damiani, Ildikó Faludi, Aleksandra Głowacz, Erzsébet Demeter-Guba, Joanna Kacperczyk, Jagoda Kruszewska, Orsolya Lovas, Zita Marescalchi, Magda Piaskowska, Ágnes Torma, Magdalena Žontar.

MUSEUM OF COMMUNITIES

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

